

การเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง
และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ
INCREASING POTENTIAL OF LOCAL PRODUCTS, CROCHET FABRIC
BASED ON SUFFICIENCY ECONOMY AND CREATIVE ECONOMY IN
SAP YAI DISTRICT CHAIYAPHUM PROVINCE

¹เกศศิริ ละแมนชัย และ ²ฤทธิชัย ผานาค

¹Kessiri Lamanchai and ²Ritthichai Phanak

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ประเทศไทย

Rajabhat Chaiyaphum University, Thailand.

¹kessiri@cpru.ac.th

Received: May 26, 2023; Revised: July 25, 2023; Accepted: August 20, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มจำนวน 25 คน เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สันทนากลุ่ม สังเกตแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้ 1) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าถักโครเชต์เหลือใช้ 2) การแปรรูปต่อยอดผลิตภัณฑ์จากสินค้าเดิมโดยทำการประยุกต์ให้ทันสมัย โดยวิเคราะห์กรอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า 1)รูปแบบทันสมัยและตอบสนองต่อผู้บริโภค 2) เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ 3) เน้นความเรียบง่ายตามท้องถิ่น และชุมชนสามารถผลิตเองได้ 4) ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย จากกรอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าถักโครเชต์ พบว่า ด้านที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าถักโครเชต์เหลือ

¹ อาจารย์ สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

² อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ใช้ มีรูปแบบดังนี้ 1) การแปรรูปเป็นกระเป๋าจากเศษผ้าถักโครเชต์ 2) การแปรรูปเป็นของประดับสตรี

คำสำคัญ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ฐานเศรษฐกิจพอเพียง, เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the operational conditions of crocheted fabric local product groups based on sufficiency economy and creative economy in Sap Yai District, Chaiyaphum Province; 2) to study product development guidelines of local product groups. Crocheted fabrics based on sufficiency economy and creative economy, Sap Yai District, Chaiyaphum Province The sample group used in this research was the local product group, crocheted fabrics based on sufficiency economy and creative economy, Sap Yai District, Chaiyaphum Province. which consisted of 25 group members. The research tools were questionnaires, in-depth interviews, focus group discussions and participatory observation. The results showed that Group product development There are product development guidelines as follows: 1) Processing of products from leftover crocheted fabrics. By analyzing the product development framework, it was found that 1) Modern style and respond to consumers 2) Increase uniqueness 3) Emphasize local simplicity. And the community can produce by themselves. 4) The products are diverse. From the product development framework to the development of crocheted fabric prototypes, it was found that side 1 product development by processing products from leftover crocheted fabrics. The format is as follows: 1) Processing into bags from crocheted fabric scraps 2) Processing into women's accessories

Keyword : Product Development, Sufficiency Economy, Creative Economy

บทนำ

ประเทศไทยมุ่งส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งทางการแข่งขันเพื่อทันต่อการแข่งขันในตลาดโลก และผลักดัน SMEs สู่อสากล ดังจะเห็นได้จากยุทธศาสตร์แห่งชาติ 20 ปีของประเทศไทย ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกกระดับผลิตภาพแรงงาน

และพัฒนา SMEs สู่อุตสาหกรรม และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการในทุกภาคส่วน และในด้านของวิสาหกิจชุมชนก็เป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐให้ความสำคัญและพร้อมจะส่งเสริมช่วยเหลือ ดังจะเห็นจากการแถลงการณ์ของรัฐบาลที่ว่า ”รัฐบาลพร้อมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่จะเป็นกำลังสำคัญที่จะนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เข้มแข็ง” (ข่าวทำเนียบรัฐบาล, 3 มีนาคม 2560) ในส่วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรให้ความสำคัญต่อการต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีคุณค่า มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์ความเป็นไทยสู่การแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และยกระดับคุณภาพสินค้าเป็นสินค้าที่เพิ่มมูลค่าให้กับเศรษฐกิจชุมชนและประเทศชาติได้

การขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเป็นการดำเนินการที่สำคัญในการพัฒนาและยกระดับ ประเทศให้เป็นประเทศรายได้สูงที่มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจ ไทยในอนาคตโดยการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน ในชุมชนให้ดีขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำ และความไม่เสมอภาคตาม เป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้ ทุกคนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ผ่านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและ พฤติกรรม และด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าสินค้า เพื่อสร้างรายได้ให้ประชาชนและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในการพึ่งพาตนเอง

ผลิตภัณฑ์ชุมชน หรือเป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีกำเนิดมาจากชุมชน โดยภูมิปัญญาชาวบ้านที่แสดงให้เห็นถึงรากฐานทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้น ๆ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ทุ่มเทส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ผ่านหลายมาตรการ และยังคงได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะเห็นได้จากนโยบายเร่งด่วนใน ปีงบประมาณ 2558 ซึ่งทางอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนกล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า ภารกิจกรมการพัฒนาชุมชนและ นโยบายกระทรวงมหาดไทยต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อมุ่งเป้าหมายใน การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีรายได้มากขึ้น โดยจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือ ส่งเสริม ยกระดับหมู่บ้านที่มีการผลิตสินค้าชุมชน โดยคาดหวังว่าผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนจะได้รับองค์ความรู้ที่จะช่วย เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (เดอะพับลิกโพสต์, ออนไลน์ 2557) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจึงจัดสรรงบประมาณเพื่อการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานของผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ชุมชนมากขึ้น ซึ่งรวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลในทุกพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความ เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนในพื้นที่

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การที่มีผลิตภัณฑ์ที่ดีและมีคุณภาพ สามารถช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์รวมไปจนถึงท้องถิ่นด้วย ในเรื่องของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ซึ่งปัญหาหนึ่งที่พบได้ในเกือบทุกชุมชน ยังมีปัญหาทางด้านของรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค การออกแบบผลิตภัณฑ์จึงเป็นส่วนที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ชุมชน

(ทวีศักดิ์ สาสเกราะ, 2551) การวิจัยนี้จะเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ ปรีชา ปั่นกล้า (2549) ได้กล่าวว่า การสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนควรมีการออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกำลังเป็นที่นิยมอยู่ในขณะนั้น โดยใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า ความงาม เอกลักษณ์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางความรู้สึกและคุณค่าแก่ผู้บริโภคได้ ผลิตภัณฑ์นั้นจะเป็นตัวสร้างแรงกระตุ้นให้กับผู้ซื้อสินค้าได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์หลายอย่างในปัจจุบันยังคงประสบปัญหาในแบบของผลิตภัณฑ์เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์และความคิดสร้างสรรค์มาพัฒนา ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งผู้ประกอบการในชุมชนต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญ เพราะการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบของผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับตัวผลิตภัณฑ์เป็นที่น่าสนใจ เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการทำธุรกิจ เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรอย่างแท้จริง สร้างความน่าสนใจในตัว สินค้าและสามารถสร้างผลสำเร็จได้ในอนาคตเพื่อก้าวไปสู่ตลาดผลิตภัณฑ์นับเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความแตกต่างของสินค้าด้วยรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเป็นกลยุทธ์ตลาดอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและช่วยให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าได้ จากการศึกษาจะพบว่าขณะนี้ผลิตภัณฑ์มีมากมายซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและความปลอดภัยในตัวของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นปัจจัยสำคัญในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายคือการเรียนรู้ การเรียนรู้ศึกษาเทคนิคการสร้างหรือออกแบบผลิตภัณฑ์นับเป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้ผลิตสามารถใช้เป็นเครื่องมือผลิตสินค้าของตนให้มีจุดขายแตกต่างจากสินค้าอื่น และเพิ่มมูลค่าให้สินค้า จัดเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ช่วยขยายหรือรักษาสวนแบ่งตลาดได้อีกทางหนึ่ง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นการวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ จะช่วยในการพัฒนาคุณภาพพัฒนาชุมชนและเพิ่มความเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และรับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้นและจะเป็นสิ่งขับเคลื่อนให้กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้าอันจะสามารถสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับชุมชน และช่วยส่งเสริมประชาสัมพันธ์ จัดจำหน่ายและเข้าถึงผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษา การเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกกลุ่มจำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาสรุปเป็นประเด็นเพื่อให้ได้ข้อมูลแนวการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ สรุปผล ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากรูปแบบในการต่อยอดและพัฒนา พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม มีแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้ 1) การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าถักโครเชต์เหลือใช้ 2) การแปรรูปต่อยอดผลิตภัณฑ์จากสินค้าเดิมโดยทำการประยุกต์ให้ทันสมัย โดยวิเคราะห์กรอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า 1)รูปแบบทันสมัยและตอบสนองต่อผู้บริโภค 2) เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ 3) เน้นความเรียบง่ายตามท้องถิ่น และชุมชนสามารถผลิตเองได้ 4) ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายจากกรอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้าถักโครเชต์ พบว่า ด้านที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าถักโครเชต์เหลือใช้ มีรูปแบบดังนี้ 1) การแปรรูปเป็นกระเป๋าจากเศษผ้าถักโครเชต์ 2) การแปรรูปเป็นของประดับสตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2555 : 13-14) ที่ได้ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง โดยผลงานที่ได้รับการออกแบบใช้ขอบเขตการออกแบบ คือ ต้องมีคุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม,มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น,วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น, ความสวยงามและความน่าสนใจและรูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่เกิดจากการมีส่วนร่วมต่อยอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษของชุมชนกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ร่วมสมัยที่ได้จากบรรพบุรุษ สามารถสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึง

ความรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆกับประสบการณ์จากผลงานที่ผ่านมา ซึ่งการจำหน่ายในตลาดด้วยการจำหน่ายจริงยังสถานที่ต่างๆ ได้แก่ งาน Expo งาน OTOP งานเทศกาลของดีประจำปี เพื่อประเมินกลุ่มผู้บริโภคแล้วนำไปปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับลูกค้าในระดับต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มสมาชิกผู้ผลิตผ้าทอและคนในชุมชนตื่นตัวกับปรากฏการณ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งชุมชนมีเครือข่ายและสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติด้วยผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ร่วมสมัย โดยอาศัยกระบวนการทางสังคมที่มีเครือข่ายทางปัญญา เป็นชุมชนอิสระซึ่งทำหน้าที่จัดการความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและมีแนวโน้มในการเพิ่มเศรษฐกิจให้กับชุมชนแต่ละท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน จากงานวิจัยการส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าท้องถิ่น พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตนมีอยู่ให้มีการต่อยอด เพิ่มสีสัน เพิ่มลวดลายความเป็นท้องถิ่น และการประยุกต์เข้ากับรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยจะช่วยส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์น่าสนใจต่อกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นและยังสามารถเพิ่มกลุ่มของลูกค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษา การเพิ่มศักยภาพผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้ แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ได้ทำการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นผ้าถักโครเชต์บนฐานเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า มีกรอบในการพัฒนา ดังนี้ 1) รูปแบบทันสมัยและตอบสนองต่อผู้บริโภค 2) เพิ่มความเป็นเอกลักษณ์ 3) เน้นความเรียบง่ายตามท้องถิ่นและชุมชนสามารถผลิตเองได้ 4) ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าถักโครเชต์สามารถจำแนกได้ 2 แนวทางดังนี้ 1) รูปแบบในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าถักโครเชต์เหลือใช้ 2) การต่อยอดผลิตภัณฑ์เดิมสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ พัทธพรพิพัฒน์ (2558 :บทคัดย่อ) ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นประเภทกระเป๋าจากเศษผ้าฝ้ายทอเหลือใช้ กรณีศึกษาผ้าฝ้ายทอไหล้อบ้านเอี้ย อ.ปัว จังหวัดน่านโดยค้นหาแนวทางในสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่นประเภทกระเป๋าจากเศษผ้าฝ้ายทอเหลือใช้จากกระบวนการตัดโดยรูปทรงและขนาดของกระเป๋ารูปทรงที่เหมาะสมที่สุด ได้แก่ กระเป๋าทรงถุง (Tote Bag) กระเป๋าใส่ของ (Case Bag) ทรงสี่เหลี่ยมเป็นทรงที่ไม่มีความซับซ้อนในแม่แบบสามารถทำได้ง่าย สามารถขยายขนาดได้ มีความเหมาะสมกับความต้องการและการใช้ชีวิตประจำวันของกลุ่มเป้าหมายและประยุกต์ร่วมสมัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค (2555 : 13-14) ที่ได้ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอจากผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวงโดยผลงานที่ได้รับการออกแบบใช้ขอบเขตการออกแบบ คือ ต้องมีคุณค่าของธรรมชาติหรืองานหัตถกรรม,มีเอกลักษณ์และศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น,วัสดุและกรรมวิธีการผลิตของท้องถิ่น , ความสวยงามและความน่าสนใจและรูปแบบแปลกใหม่ สะดุดตา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่เกิด

จากการมีส่วนร่วมต่อยอดภูมิปัญญาจากบรรพบุรุษของชุมชนกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ร่วมสมัยที่ได้จากบรรพบุรุษ สามารถสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงความรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ กับประสบการณ์จากผลงานที่ผ่านมา จากการจำหน่ายในตลาดด้วยการจำหน่ายจริงยังสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ งานเทศกาลของดีประจำปี เพื่อประเมินกลุ่มผู้บริโภคแล้วนำไปปรับปรุงเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับลูกค้าในระดับต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มสมาชิกผู้ผลิตผ้าทอและคนในชุมชนตื่นตัวกับปรากฏการณ์ใหม่ของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งชุมชนมีเครือข่ายและสามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติด้วยผลิตภัณฑ์ผ้าทอรูปแบบใหม่ร่วมสมัยโดยอาศัยกระบวนการทางสังคมที่มีเครือข่ายทางปัญญา เป็นชุมชนอิสระซึ่งทำหน้าที่จัดการความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและมีแนวโน้มในการเพิ่มเศรษฐกิจให้กับชุมชนแต่ละท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืนจากงานวิจัยการส่งเสริมให้กลุ่มวิสาหกิจทอผ้าไหมลายลูกแก้ว พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ต้นมืออยู่ให้มีการต่อยอดเพิ่มสีสัน เพิ่มลวดลายความเป็นท้องถิ่น และการประยุกต์เข้ากับรูปแบบใหม่ที่ทันสมัยจะช่วยให้ส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์น่าสนใจต่อกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นและยังสามารถเพิ่มกลุ่มของลูกค้าที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าผ้าทอท้องถิ่นกลุ่มอื่น ๆ สามารถนำแนวทางการแปรรูปผ้าจากโครเชต์จากเศษผ้าเหลือใช้ไปออกแบบผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าแก่สินค้าได้และสามารถทำเป็นสินค้าของที่ระลึกโดยการออกแบบตามความเหมาะสม ควรคำนึงถึงการนำวัสดุ เทคนิคการผลิต นวัตกรรมด้านสิ่งทอ มาใช้ในการผลิต เช่น การผสมสารเคลือบผิวบนผลิตภัณฑ์หรือผสมในเส้นใยผ้า เพื่อเพิ่มความคงทน ความสวยงาม และความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ ตลอดจน ควรศึกษาแนวโน้มการออกแบบ (Trend) ที่เป็นปัจจุบันเพื่อทราบแนวทางการออกแบบในด้านรูปแบบวัสดุ การใช้สีและกระบวนการผลิต เพื่อให้เหมาะสมกับความนิยมของผู้บริโภค การนำลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าถักโครเชต์หรือลวดลายที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ มาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ให้มีความหลากหลายในการออกแบบมากยิ่งขึ้น มีการใช้หลักการหรือทฤษฎีในการออกแบบ เช่น แรงบันดาลใจหรือแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อนำเข้าสู่การออกแบบสร้างสรรค์ ให้สามารถใช้งานและรองรับความต้องการในสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการนำเอาลักษณะ เทคนิค และภูมิปัญญาต่างๆ ในการวิจัยไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ ที่เป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ มีความแปลกใหม่และเป็นที่ต้องการในตลาดมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ชุมชนสามารถที่จะผลิตผลงานได้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมอาชีพงานทางหัตถกรรม รวมถึงสร้างรายได้อีกด้วย ให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ พัชรพวิพัฒน์.(2558).แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการออกแบบผลิตภัณฑ์แฟชั่น กระเป๋าจากเศษผ้าฝ้ายทอเหลือใช้:กรณีศึกษาผ้าฝ้ายทอไทลื้อบ้านเฮี้ย อ.ปัว จังหวัดน่าน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2542). *ทัศนคติผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย. คณะกรรมการอนุรักษ์หัตถกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มปท.*
- กิตติพงษ์ เกียรติวิภาค.(2555).การศึกษาและพัฒนาการนำผ้าฝ้ายทอมือ มาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา : กลุ่มหมู่บ้านผ้าฝ้ายทอมือบ้านดอนหลวง อำเภอบัวโขง จังหวัดลำพูน .วารสารศิลปกรรม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทวีศักดิ์ สาสงเคราะห์ and others. (2551) *การออกแบบและพัฒนาในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมสุรินทร์. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร:กรุงเทพฯ.*
- นวนน้อย บุญวงศ์.(2539). *การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.*
- ปรีชา ปั่นกล้า. (2549). *ผลงานออกแบบผลิตภัณฑ์ของนักออกแบบไทยร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย.*
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. (2548). *หลักการแนวคิดการออกแบบของผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : แอ๊ปเปิ้ล ศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ ที่ซีตีสี่. วันที่ค้นข้อมูล 30 กันยายน 2557.TCDC (online). Available: <http://www.tcdc.or.th>.*